

סיכום הרמב"ם היומי

• יום שלישי, כ"ו סיון •

פרק ט"ז – זכות הערעור

הכלל: אדם מאבד את זכותו לערער על שדה אם עשה מעשה שמוכיח כי אין הוא הבעלים שלה. מה שאין כן אם רק דיבר בצורה כזו. [א-ז]

הלכות נחלות

פרק א' – סדר נחלות

כללי נחלות: בדיני נחלות יש כמה עקרונות חשובים: (א) צאצאים קודמים להורים ואחים; (ב) בנים קודמים לבנות; (ג) מי שקודם, זה אומר שזרעו קודם לאחרים; (ד) משפחת האב נחשבת משפחה, לא משפחת האם; (ה) בעל יורש את אשתו, ולא ההיפך. ובתנאי שנישאו כבר, והבעל חי, והנכסים היו מוחזקים לאשתו בשעת מותה; (ו) האם מורשה רק לצאצאיה שבחיים, ואם אין, הירושה עולה להוריה. [א-ז]

פרק ב' – הבכור

דינו: הבן שנולד ראשון לאביו, מקבל חלק נוסף שווה לחלק הרגיל. ובתנאי שהוא בכור ודאי, והיה כבר בחיים בזמן המיתה. [א-ז]

• יום רביעי, כ"ז סיון •

פרק ג' – מוחזק וראוי

בכור: מקבל בחלק הבכורה רק נכסים שהיו לאביו בפועל בזמן המיתה, ולא את אלו שהיו לו בכוח בלבד. (כמפורט).

יבם: מקבל את כל הנכסים שהיו לאחיו בפועל, ואילו הנכסים שהיו רק בכוח מתחלקים בין כל האחים בשווה. [א-ז]

פרק ד' – נאמנות המוריש

הדין: המוריש נאמן לומר על אדם שהוא ראוי ליורשו, ובתנאי שהדברים נראים מהימנים, ולא חזר בו באופן חשוד. [א-ז]

• יום ראשון, כ"ד סיון •

הלכות טוען ונטען

פרק י' – בעלי חיים

הכלל: בעלי חיים וכדומה שמסתובבים בחוצות, מי שתופס אותם אינו מוחזק בהם, והריהם בחזקת הבעלים הידוע שלהם. מלבד בבעלי חיים שמורים. [א-ז]

פרק י"א – קרקעות

הכלל: הקרקעות אינן בחזקת מי שנמצא בהם, אלא בחזקת הבעלים הידוע שלהם. מלבד אם המחזיק מביא ראיה שהשתמש שם במשך שלוש שנים באופן שהבעלים יכל לדעת מזה, והבעלים לא מחה באופן שהמחזיק יכל לדעת מזה. [א-ז]

פרק י"ב – שלוש שנים

הכלל: על המחזיק להוכיח שהשתמש ונהנה מכל השטח במשך שלוש שנים מלאות ורצופות. אם לא, אין זו חזקה. [א-ז]

• יום שני, כ"ה סיון •

פרק י"ג – קרובים ושותפים

הדין: מי ששהייתו בשדה אינה מעוררת קפידה אצל בעל הבית, אינו יכול להחזיק בשדה. שכן, בעל הבית טוען שלא הרגיש צורך למחות. כגון: קרובי משפחה, שותפים וכדומה. [א-ז]

פרק י"ד – גזלן וקטן

פרטי הדין: (א) לא מחזיקים בנכסי עצמו – נגזל שהגזלן מחזיק בשדה, קטן, בורח; (ב) לא מחזיקים בנכסי אחרים – גזלן, גוי, קטן, חזקה בלי טענה. [א-ז]

פרק ט"ו – מי שערער

הכלל: כאשר יש שניים שמערערים זה על זה, תינתן השדה למי שטענתו וראייתו חזקים יותר. [א-ז]

פרק י"א – דיני אפוטרופוס

הדין: לא מעמידים אפוטרופוס על כסף ומטלטלים, אלא משקיעים אותם באופן שמניב תשואות, לפי הענין. וכאשר מעמידים אפוטרופוס, עליו לנהוג בנכסים בצורה שקולה בלי סיכונים, והוא נאמן שלא גנב. [א-ב]

סיום ספר משפטים

• יום שבת-קודש, ל' סיון •

ספר שופטים

הלכות סנהדרין

פרק א' – מערכת המשפט

המצוה: למנות מערכת משפט – שופטים ושטרם – בכל מקום ומקום. יש לקבוע סנהדרין של 71 בבית המקדש, ובה נשיא ואב"ד, וכן סנהדרי קטנה בכל מקום בארץ בין 120 תושבים ומעלה, שיש בו לפחות שני אנשים בעלי בקיאות רחבה ויכולת לנהל דיון. [א-ב]

פרק ב' – הדיינים

מינוי הדיינים: יש למנות אנשים כלילי המעלות: מוכשרים, בעלי מידות טובות ורגישות, נאים, בעלי ידע נרחב, ועוד. מי שהיה נמצא בדרגה גבוהה יותר, היה עולה לבית דין חשוב יותר. [א-ב]

הרכב בי"ד: המינימום הוא שלושה, ועדיף תמיד להרבות. ואחד מומחה יכול לדון, אך אין זה בי"ד. ואדם יכול לעשות דין לעצמו. [א-ב]

פרק ג' – מועדי הדיונים

הזמנים: מתחילים לשבת בבוקר עד הצהריים, וסנהדרין גדולה עד הערב. לעולם לא מתחילים דיון בלילה, ורק בדיני ממונות מותר להמשיך דיון לתוך הלילה. [א-ב]

רצינות הדיין: על הדיין לדון ברצינות וכובד ראש, להיות הגון, לא לרדוף אחר המינוי. ויש איסור למנות דיין שאינו ראוי או הגון. [א-ב]

פרק ה' – הכלל ביורשים

הכלל: בכל מקרה ודאי יורש ודאי מול ספק יורש – הודאי מקבל הכל; ואם שניהם ספקות – חולקים בשווה (כמפורט). [א-ב]

• יום חמישי, ב"ח סיון •

פרק ו' – העברת הירושה

הדין: אדם אינו יכול לשלול ממי שראוי ליורשו את הירושה, אלא היא עוברת אוטומטית ליורשים. אך הוא כן יכול באופן חיובי להוריש לאחד יותר מהשאר אם היה שכיב מרע, וכן לתת מחיים בלשון 'מתנה' למי שירצה. ובכל מקרה העברת ירושה אינה ראויה. [א-ב]

פרק ז' – הוכחת המוות

הדין: על היורשים להוכיח באופן ודאי שמורישם מת, ולא רק משמועות או דברים מסופקים. אך גם דבר שחזקתו למיתה נחשב כהוכחה. מלבד זאת, במקרה שאדם נעלם וברח, על בית הדין לדאוג לנכסיו. [א-ב]

פרק ח' – הורדת קרוב

הכלל: לעולם לא מורידים לנכסים קטן בתור קרוב, או קרוב לנכסי קטן. [א-ב]

• יום שישי, כ"ט סיון •

פרק ט' – האחים

הדין: טרם חלוקת הירושה הנכסים נמצאים בחזקת כל האחים. ולכן: כל רווח שמגיע מהירושה מתחלק בשווה, למרות שאחד עשה את הרווח. מלבד כשהתנה מראש שמרוויח לעצמו, או שמדובר בעבודה מיוחדת לו; כמו כן, כולם בגדר מוחזקים, והאחד צריך להביא ראיה שדבר מסוים שלו בלבד. [א-ב]

פרק י' – אפוטרופוס לקטן

הדין: אדם העומד למות ומשאיר אחריו ילדים קטנים, צריך למנות אפוטרופוס לירושה, ויכול לבחור את מי שרוצה. אם לא עשה זאת, על בי"ד למנות אפוטרופוס נאמן, מוכשר ובר-פועל. [א-ב]